

Eben Haëzer – Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen

1 Samuël 7 : 12b

Meditatief

Midden in de oorlogsvlakte van Mizpa zien we een man aan het werk. Het is Samuël. Hij zoekt een steen, een grote steen. Als hij zo'n steen gevonden heeft, dan roept hij een paar sterke mannen. En met vereende krachten zetten ze die steen overeind, met de punt in de grond, zodat hij niet valt, zodat hij blijft staan. 'Samuël nu nam een steen, en stelde die tussen Mizpa en tussen Sen.'

Een steen? Net nu de strijd gestreden is, nu de overwinning behaald is, nu het volk massaal een danklied aanheft: 'Gij, Heer', alleen Gij zijt, Verwinnaar in de strijd, en geeft Uw volk de zegen.' En dan: een dode steen? Samuël is geen man van de 21^e eeuw, is niet iemand die voortjaagt, van moment tot moment, is niet iemand die denkt: 'Zo, dat is dat.' Hij heeft ook niet genoeg aan een korte stameling: 'Gode zij dank.' Samuël zingt, maar dan in de diepte van zijn hart: 'Hij is mijn burcht, mijn steen, mijn heil alleen.' En daarom hier die opgerichte steen, tussen Mizpa en Sen.

Samuël heeft de veldslag op zijn knieën gewonnen, maar geeft God de eer. Hij richt geen monument op voor zichzelf. Hij zegt niet: 'Ik heb de Heere zo en zo lang gebeden, gebedeld en gevraagd om hulp, en door mijn gebed is de verlossing gekomen.' Hij richt evenmin een standbeeld op voor het volk Israël. Deze steen is een gedenkteken voor de God van het volk, voor de Verbonds-Jehovah, voor Hem Die trouwe houdt en nooit laat varen de werken van Zijn handen.

Hier blijkt dat Samuël niet alleen een godvrezend man was, maar vooral dat zijn

godsvreze in beoefening was. Hij heeft geleerd om discipel te zijn, om op de achtergrond in ware zelfverloochening Zijn voetstappen te drukken, om Hem te volgen door bezaaide en onbezaaide wegen: het heil is des Heeren. 'En hij noemde diens naam Eben-Haëzer; en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen.' Die opgerichte steen krijgt dus ook een naam: 'Steen der hulp.' Zie, daar staat die steen der hulp, precies op de plaats waar de Heere uitkomst had gegeven, waar Hij Zijn zegen schonk, waar Hij hen Zijn goedertierenheid bewees, waar Hij hen had opgeraapt uit de modder, waar Hij hen door Zijn hand, leidde vrij en veilig. Op diezelfde plaats wil Samuël Hem de erkenning van zijn hart bewijzen. Want Hij is al die hulde waard. Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden. Dat is het eigenlijk wat Samuël met deze steen bedoelt.

'Eben-Haëzer.' Geen optochtelijk 'Halleluja,' maar voorzichtig en bescheiden 'Eben-Haëzer.' Onvergetelijke plaats. Onvergetelijke steen. Zo is het geen kale rots in de woestijn van Judea meer, maar een zichtbaar getuigenis van Zijn onveranderlijke trouw voor een ontrouw en onverbetterlijk volk. Een gedenkteken als een heenwijzing naar Gods hulp en bijstand, een voortdurende gedachtenis aan Zijn genade.

Samuël wil niet alleen voor zijn tijdgenoten Gods daden prijzen, maar die ook aan het nageslacht verkondigen. Het zijn de doorluchte daden uit 's lands historische blaas, het betreft Zijn sterke arm en grote wonderdaan, die Samuël het nageslacht wil leren. 'God vordert, dat de naneef, eeuwen lang, van kind tot kind, dit onderwijs ontvang.'

die een andere leer aanhangen.' Hier blijkt de toenadering tot Rome en in dezen is de Heidelberger Catechismus afgewezen en veroordeeld. De avondmaalsleer kun je zowel rooms als luthers uitleggen, maar niet gereformeerd!

De Theologische Verklaring van Barmen – Barmer Thesen

De Theologische Verklaring van Barmen is een strijdschrift uit de periode dat het nationaal-socialisme opkwam. De belangrijkste principiële bezwaren hiertegen zijn: de leer van Gods algemene openbaring die wordt geloofd (vergelijk daartegenover NGB 2 en DL III/IV par.1-4), de ruimte voor leer van de algemene verzoening en zelfs voor die van de alverzoening. Het Schriftgezag (NGB) staat ter discussie, de Bijbel is niet het onfeilbare Woord Gods.

De Leuener Konkordie

Om luthersen en gereformeerden op één lijn te krijgen is aan een overeenstemming gewerkt: de Konkordie van Leuening (Konkordie=overeenstemming). Men denkt

dat deze overeenstemming die te Leuening tot stand kwam, een basis kan vormen en is om elkaar te ontmoeten en te vinden. *Leerverschillen moeten worden bijgelegd of als niet meer geldend worden afgedaan.*

We hebben grote bezwaren tegen dit geschrift als het gaat om de leer van het Heilig Avondmaal, van het God en mens-zijn van Christus en van verkiezing en verwerping. De Leueninger Konkordie kreeg in onze Hervormde Kerk een plaats in de zin dat het vooral diende voor verdere gesprekken. Je zou het een *praatstuk* kunnen noemen.

Het is onaanvaardbaar dat in de Konkordie (een deel van) de belijdenis van de kerk ter discussie staat. Ter illustratie hiervan slechts de overname van paragraaf 27: 'Waar deze constatering erkend worden, houden de *'verwerpingen'* in de reformatische belijdenissen met betrekking tot het avondmaal, de christologie en de predestinatie geen verband met de huidige stand van de leer. Daarmee worden *'verwerpingen'* die de vaders hebben uitgesproken, niet als onzakelijk aangeduid; zij zijn echter *geen belemmering meer voor de kerkelijke gemeenschap.*'

Voor de grote bezwaren tegen de Leueninger gebruiken we twee citaten.

De eerste aanhaling is uit het geschriftje van de GB 'De Leueninger Konkordie gewikt en gewogen': 'Wanneer we ... de balans opmaken, moeten we concluderen dat de Leueninger Konkordie *onhelder en weinig reformatisch belijnd de rechtvaardiging* aan de orde stelt. Er is sprake van een onduidelijke christologie, een onduidelijke verzoeningsleer, een onduidelijk mensbeeld, een onduidelijke eschatologie. (...) De VPKN-in-wording doet er goed aan om op grond van haar *eigen* belijdenisgeschriften *afstand* te nemen van de Leueninger Konkordie. Wanneer het leerstuk van de rechtvaardiging van de goddeloze het artikel is, waarmee de kerk staat of valt (en dat is zij), doet wat de Leueninger Konkordie hierover zegt haar geducht wankelen.'

(wordt vervolgd)

Colofon

Reformatief is een uitgave van de Stichting tot behoud van de Nederlandse Hervormde kerk van de gemeente van Papendrecht, en zal (na oprichting daarvan) overgaan naar de Hervormde Evangelisatie Eben-Haëzer te Papendrecht.

Secretariaat: W.P. Kooy, Heidezoom 34, 3355 SC, tel. 078-6158559
E-mail: peter.kooy@worldonline.nl

Elektronische versies: www.reformatief.nl
Redactieadres en coördinatie verspreiding: Fam. Bezemer, Beukmolen 46, 3352 AD, tel. 078-6155076 (na 21:00 uur)
Eindredactie: P. Kooy, P.C. Hooftlaan 125, 3351 EM, tel. 078-6154662
E-mail: redactie@reformatief.nl

Reformatief wordt kosteloos verspreid.
Giften: bankrek. 3930.97.536 t.n.v. St. Behoud Ned. Herv. kerk Papendrecht. □

DE GESCHIEDENIS IN HET KORT

Na een langzame start van het SoW-proces op Pinksteren 1961 kwam er een eindspurt. Pas in 1984 stelden de Hervormde en Gereformeerde Synode in een combivergadering de *Verklaring van Overeenstemming* en de *Intentieverklaring vast*. In 1986 verklaarden deze kerken zich ‘in staat van hereniging’. Belangrijk hierbij was wel de vastlegging dat op de weg naar eenheid van de twee kerken (wijk)gemeenten en kerkelijke verbanden *niet gedwongen* zouden mogen worden om samen te gaan. Sinds 1988 doet de ELK mee en wordt er van de ‘vereniging van kerken’ gesproken in plaats van hereniging.

Voor de verenigde kerk was een *kerkorde nodig*, een ‘handboek’ met regels en bepalingen voor een kerk. Een werkgroep uit leden van de drie kerken moest daarvoor zorgen. In het najaar van 1992 was het eerste deel klaar (dat is de kerkorde met de ‘Romeinse artikelen’ [nummering met Romeinse cijfers, red.], dus zonder de ordinanties). De Triosynode, de Synode van de drie kerken samen, aanvaardde deze concept-kerkorde in eerste lezing.

De gemeenten moesten zich daarna over het concept uitspreken door hun kritiek en/of instemming aan de desbetreffende classale vergadering te zenden. Van iedere classale vergadering kreeg de Synode vervolgens schriftelijk bericht hoe de meerderheid in de classis over de ontworpen kerkorde dacht. De Synode zag dus hoe het ontwerp op het grondvlak was ontvangen. Er was zware kritiek. De gemeenten vonden dat de opstellers van de *verkeerde gedachte* waren uitgegaan, namelijk dat gemeenten volledig zouden samengaan. De gedachte van een echte *fusie* lag aan het ontwerp ten grondslag. Heel veel gemeenten gaven te kennen dat zij een *federatie* van kerken meer dan genoeg vonden. Bij een federatie zou de Nederlandse Hervormde Kerk zelfstandig blijven en dus op die manier ook blijven voortbestaan. Over een fusie wilden veel classes en gemeenten niet praten. De

Generale Synode van de Hervormde Kerk deed met deze kritiek van het grondvlak niets en de Commissie van Kerkordelijke Aangelegenheden ging gewoon door op de weg van de vorming van een gefuseerde kerk.

De werkgroep schreef ook de ordinanties. Eind 2002 werd de nieuwe *Kerkorde*, dus de Romeinse artikelen en de ordinanties, door de Hervormde Synode vastgesteld. In juni 2003 werd het *verenigingsbesluit* in eerste lezing aangenomen en op 12 december jl. de tweede lezing. Aanstaande 1 mei is alles een feit.

Vooruitlopend op de vereniging is het bureau van de Nederlandse Hervormde Kerk, dat te Leidschendam gevestigd was, al verhuisd. De drie kerken hebben inmiddels gezamenlijk een riant onderkomen in Utrecht.

DE NIEUWE KERKORDE

Het Hoofdbestuur van onze GB uitte tot op de dag van vandaag altijd de grote zorgen over de ontwikkelingen binnen het SoW-proces. In feite spreken wij sterk afwijzend over het proces. Daarvoor zijn dringende redenen.

Het samengaan is het probleem niet. Eénwording is toe te juichen, maar alleen als het op de basis van de Schrift en de belijden gebeurt. Omdat het proces echter niet op die basis plaats heeft, rijzen hier voor ons de bezwaren. *Het belijden* van de verenigde kerken is niet zuiver, eenstemmig en eenduidig. Men streeft niet naar de eenheid in een *gemeenschappelijk verstaan van de Heilige Schrift* en in *geestelijke verbondenheid met het gereformeerd belijden*. In de nieuwe kerkorde staan zulke tegenstrijdige dingen dat de Gereformeerde Bond de kerkorde zelfs een ‘*Ondeugdelijke basis voor een Verenigde Protestantse Kerk in Nederland*’ genoemd heeft. De PKN heeft beslist een slechte, onbijbelse grondslag.

Waarover hebben we het als we zeggen dat er in de nieuwe kerkorde tegenstrijdige dingen staan? Dan hebben we het vooral

bedoeling dat de Evangelisatie zal worden opgezet als een vereniging, waarvan een ieder lid kan worden. In het komende najaar zullen de leden de gelegenheid krijgen een definitief bestuur te kiezen.

Nasleep informatieavond Mercure

Met verdriet maken we melding van het feit dat de informatieavond in Mercure nog de nodige nasleep (gehad?) heeft. Niet in de laatste plaats voor onze spreker Ds. Van Estrik. Zoals op de avond zelf al door hem werd aangegeven, was daags voor de informatieavond een verzoek van onze Centrale Kerkenraad bij hem binnengekomen om maar niet naar Papendrecht af te reizen. Eén (!) dag na de informatieavond vond de Centrale Kerkenraad het nodig om Ds. Van Estrik een aangetekend schrijven te sturen waarin het ongenoegen van de Centrale Kerkenraad niet onder stoelen of banken werd geschoven, en ook een drietal vragen werd gesteld. Een afschrift werd verzonden aan zeven (!) verschillende kerkelijke instanties, ook de Stichting kreeg een afschrift. Het landelijk Comité heeft hier bij monde van Ds. Van der Bas op gereageerd in een brief aan de Centrale Kerkenraad.

Vervolgens werd op 4 maart vanuit de Centrale Kerkenraad opnieuw een schrijven aan het adres van Ds. Van Estrik verzonden. In deze brief blijft de Centrale Kerkenraad Ds. Van Estrik verwijten dat hij naar Papendrecht kwam, en het Comité krijgt het verwijt zich achter Ds. Van Estrik op te stellen. Ditmaal werd een afschrift aan maar liefst negen instanties verzonden. Op diezelfde dag sprak Ds. C.B. Stam, desgevraagd, op de Bijzondere Classale vergadering in Hardinxveld-Giessendam. Door de gedetailleerdheid en de manier waarop Ds. Stam daar onze plaatselijke situatie heeft uitgelegd, maar ook door de eerder genoemde correspondentie vanuit onze Centrale Kerkenraad en mededelingen in de nieuwsbrief van wijk West, heeft Ds. Van Estrik besloten als dienaar van het Woord te moeten wijken om de voortgang van het Woord zelf. Gegeven de geschetste situatie, is hij

van mening dat het onmogelijk is dat hij in de dienst des Woords de gehele gemeente nog zou kunnen dienen. De geplande preekbeurt in de Grote Kerk op D.V. 18 april a.s. heeft hij daarom teruggegeven. Al met al een betreurenswaardige en buitengewoon trieste ontwikkeling.

Wijkavond van wijkkerkenraad Oost

In een wijkavond met als thema “Gewoon Hervormd Blijven?” heeft de kerkenraad van wijk Oost op 4 maart j.l. het standpunt dat de kerkenraad inneemt met betrekking tot de PKN op een evenwichtige wijze uitgelegd. De toonhoogte van deze avond is ons opgevallen en we zijn daar verheugd over. Ook de wijze waarop over de informatieavond in Mercure werd gesproken is ons in positieve zin bijgebleven. Werkelijk onbegrijpelijk is voor ons het grote contrast tussen hetgeen de kerkenraad deze avond zei en wat in de verschillende brieven aan Ds. Van Estrik werd geschreven, alsmede mededelingen in nieuwsbrief en pers. Jammer dat niet alle vragen konden worden beantwoord, maar dat hebben we nog tegoed, zo werd ons beloofd. Het heeft ons getroffen dat de avond werd besloten met enkele citaten uit brieven van resp. Ds. Kieskamp (Gereformeerde Bond) en Ds. Van Vlastuin (Comité). Het was met name de toonhoogte

Op de informatieavond in Hotel Mercure is aangegeven dat het plan was om binnen twee weken een contactblad te laten verschijnen. De organisatie daarvan heeft echter wat langer geduurd dan verwacht. Ook was er in eerste instantie nauwelijks nieuws te melden, en van wat te melden was, kon verwacht worden dat het enkele dagen later alweer achterhaald zou zijn. Inmiddels is er duidelijkheid over verschillende onderwerpen, zie het artikel van het (tijdelijk) bestuur. Met de tekst van de inleiding van Ds. Van Estrik is er voorlopig voldoende kopij voor de volgende nummers. □

‘Tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen.’ Dat is: Eben-Haëzer. Straks, op de vloekheuvel Golgotha, wordt een ander Eben-Haëzer opgericht. Opgericht door God de Vader, in Zijn Zoon, Jezus Christus, de Steen der hulpe en de Rots der eeuwen, om ellendigen te verlossen uit de klauwen van alle Dagonen, Baäls en Astaroths bij elkaar, om treurigen te troosten, hongerigen te verzadigen en om zachtmoedigen het aardrijk te doen beërven. Christus, de Heere, de Steen die door de bouwlieden verworpen

werd, Hij is de sluitsteen van Gods genade en de Eben-Haëzer van het Nieuwe Testament. Eben-Haëzer. Hij baande door de woeste baren, en brede stromen hen een pad. Tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen. Tot hiertoe. Dan zal Hij het ook in de toekomst doen, want Hij is en blijft getrouw.

(Overgenomen uit: "Geroepen in de nacht" van J. van 't Hul)

Met dankbaarheid denken we terug aan de informatieavond die we op 17 februari j.l. mochten beleven. De helderheid van de inleiding van Ds. Van Estrik en de manier waarop hij de standpunten mocht ontvouwen dwingt respect af. De grote opkomst en de sfeer waarin de gehele avond, op een toch niet gebruikelijke plaats, mocht verlopen stemmen tot grote vreugde.

Evangelisatie in oprichting

In de brieven die u begin februari ontving hebben we u er al melding van gemaakt dat we aansturen op het oprichten van een plaatselijke Hervormde Evangelisatie. Hiermee volgen we het advies van het landelijk Comité tot behoud van de Nederlandse Hervormde Kerk voor situaties waarin geen ambtsdragers achterblijven. Inmiddels is gekozen voor de naam Eben-Haëzer. Hierover kunt u ook elders in dit nummer lezen. Na de informatieavond is een voorlopig bestuur gevormd om de verschillende noodzakelijke werkzaamheden ter hand te nemen. Het tijdelijke bestuur bestaat uit de bestuursleden van de Stichting tot behoud van de Nederlandse Hervormde kerk van de gemeente van Papendrecht, de afgetreden ambtsdragers, aangevuld met enkele gemeenteleden, en bestaat daardoor op dit moment uit de volgende personen:

Voorzitter:

- J.C. van Os, Mat. Scheidkade 2, tel. 6410164.

Secretaris:

- W.P. Kooy, Heidezoom 34, tel. 6158559.

Penningmeester:

- P. Kooy, P.C. Hoofllaan 125, tel. 6154662.

Leden:

- J. Bezemer, Beukmolen 46, tel. 6155076.
- P.A. Klop, Dijkstraat 31, tel. 6153501.
- J.G. Korevaar, Meelbeshof 26, tel. 6158710.
- A. Kooy, Margriethof 55, tel. 6411953.
- H. Wijgerse, Vondellaan 148, tel. 6158904.

Doelstelling van dit tijdelijk bestuur is te komen tot het oprichten van een Hervormde Evangelisatie in Papendrecht, waardoor de Nederlandse Hervormde Kerk op basis van de kerkorde van 1951 voortgezet kan worden. Met het landelijk Comité zijn we hierover in gesprek via de aangewezen contactpersoon voor onze Classis, Ds. K. ten Klooster uit Ridderkerk- Slikkerveer. Het is onze uitdrukkelijke wens volgens de richtlijnen van het Comité te komen tot de oprichting van een Evangelisatie. Hiermee wordt bereikt dat er indien nodig gemakkelijk met eventuele andere Evangelisaties in onze omgeving kan worden samengewerkt. Het is de

over de belijdenisgeschriften. In de kerkorde van de PKN staan meer belijdenissen dan in onze Hervormde kerkorde. In de Romeinse artikelen van onze Hervormde kerkorde van 1951 staan *drie algemene belijdenissen uit de Vroegchristelijke Kerk en vier gereformeerde belijdenissen*. In de kerkorde van de PKN zijn er vier *Lutherse belijdenisgeschriften* bij gekomen: de onveranderde Augsburgse Confessie, de Catechismus van Luther, de Barmer Thesen en de Konkordie van Leuenberg.

Meer belijdenisgeschriften kan een verrijking zijn, maar dat is het niet wanneer het inhoudelijk niet met elkaar klopt. In de Lutherse belijdenissen staan leerstukken die met de gereformeerde niet overeenkomen, een deel van de inhoud is er regelrecht mee in strijd. Dat is vragen om moeilijkheden. Wanneer twee belijdenissen elkaar tegenspreken dan moet één van de twee de Bijbel verkeerd hebben begrepen of uitgelegd, ééntje kan er maar gelijk hebben. Wie dit ontkent, maakt het kerkelijk leven onmogelijk. De nieuwe kerkorde maakt het onmogelijk de juiste leer te handhaven. Ieder krijgt gelijk, iedereen kan zich voor zijn mening op een geschrift beroepen. Het gevolg is dat ieder het zijne denkt en dat ieder doet wat goed is in zijn ogen. Elke mening is te respecteren. Zo'n *plurale kerk* (= een kerk met diverse soorten leer; ook al verdragen zij zich niet en vloeken zij met elkaar, toch hebben zij allen het recht van bestaan gekregen: de contra-remonstrant en de remonstrant hebben ieder recht van spreken) is bijbels gezien een onmogelijkheid. *In feite is men in een plurale kerk tot op het bot verdeeld omtrent het Evangelie en het Woord van God!*

In het kort noemen we de onoverkomelijke *knelpunten* van ieder Luthers belijdenisgeschrift:

De onveranderde Augsburgse Confessie – Confessio Augustana Invariata

Met deze confessie wilde Melancton de Rooms Katholieke Kerk de hand reiken.

Met vage en onduidelijk formuleringen ontweek hij knelpunten. Hij wilde de verschillen niet aanscherpen. Woorden waren voor meer uitleggingen vatbaar. Dat bleek ook wel uit het resultaat. Zowel de rooms-katholieke als de lutherse kon menig woord uit de belijdenis op zijn eigen manier uitleggen. Luther was dan ook niet echt blij toen hij het stuk van Melancton las. Maar uiteindelijk was de oogst schraal. Wat Melancton had gehoopt gebeurde niet. Daarop veranderde Melancton de tekst waardoor de belijdenis een meer gereformeerd karakter kreeg. Deze herziene versie heet de *veranderde Augsburgse Confessie* (Confessio Augustana Variata) waarvoor door de SoW-kerken bewust niet gekozen. Het zou de oecumene schaden en de toenadering tot Rome zwaar bemoeilijken.

De belangrijkste bezwaren tegen de onveranderde Augsburgse Confessie zijn:

- De leer van de *totale verdorvenheid* van de mens, zijn radicale onwil en onmacht om het goede te doen is niet helder geformuleerd. Hoe vaag het was bewijst wel het feit dat een en ander zelfs door Rome aanvaard en onderschreven is. De volstrektheid van het Evangelie en de genade staan met de voorzichtige uitdrukkingen op losse schroeven.
- De leer van de *volharding der heiligen* (DL, hoofdstuk V) wordt verworpen. Wie die leer toch aanhangt is zelf verworpen.
- De visie op de sacramenten draagt zichtbaar Roomse sporen. Onder andere wordt beleden dat *de doop de erfzonde afwast en noodzakelijk tot het heil is*. De sacramenten *werken het geloof* ook.
- De *biecht* is *noodzakelijk* voordat men toegang krijgt tot het *Heilig Avondmaal*.
- De tegenwoordigheid van Christus in artikel 10 van de Augsburgse luidt: *‘Over de maaltijd van de Heer wordt geleerd, dat lichaam en bloed van Christus waarlijk aanwezig zijn en uitgereikt worden aan degenen die deelnemen aan het Avondmaal. Verworpen worden degenen*

in deze correspondentie waarop gewezen werd en die nadrukkelijk werd aanbevolen. Wij onderschrijven deze wens van harte, maar stellen tegelijkertijd helaas ook vast dat we dit, tot op dit ogenblik, van de zijde van de (Centrale) Kerkenraad node missen.

Convenant

Er is veel verwarrende berichtgeving met betrekking tot de besluitvorming en daarmee ook de status van het Convenant zoals dat door de Classis Alblasserdam is opgesteld en ook door onze kerkenraden is ondertekend. Berichtgevingen in de kerkbode, de nieuwsbrieven uit de Sionskerk en verslaggeving in de landelijke pers zijn niet eensluidend. Ook het persbericht van het Classisbestuur hierover heeft ons nog geen duidelijkheid verschaft. Als daar aanleiding toe is zullen wij u hierover nader informeren, temeer omdat de wijkkerkenraad Oost in de wijkavond op 4 maart erg duidelijk is geweest over het Convenant en daarover ook heldere uitspraken heeft gedaan.

Voor de goede orde is het mogelijk nog wel van belang te vermelden, dat wat ons betreft het Convenant geen onderwerp van discussie is. Het Convenant, al dan niet in aangepaste vorm, zal voor ons nooit een basis kunnen zijn om mee te gaan naar de nieuwe kerk. Reden hiervoor is dat wordt meegegaan de nieuwe kerk in, en dat al het gemeentelieven zich binnen de nieuwe kerkorde blijft afspelen. Daarmee blijft de pluraliteit, waar we principiële bezwaren tegen hebben en houden, volledig overeind. Een korte opsomming van onze bezwaren tegen de PKN vindt u hiernaast.

Perspectief

Hoe nu verder. We hebben al aangegeven druk aan het werk te zijn met het treffen van voorbereidingen om te komen tot het oprichten van een Hervormde Evangelisatie in Papendrecht. Daarbij komt ook dat we alles in het werk zullen stellen om direct na 1 mei, wanneer de PKN, zo God het niet verhoedt, werkelijk een feit is geworden, ook de kerkdiensten voort te kunnen zetten.

Hiervoor zijn we ijverig op zoek naar een locatie om onze samenkomsten te kunnen houden. Onze absolute voorkeur gaat daarbij uit naar de Grote Kerk. Hierover is al een schrijven gericht aan de Centrale Kerkenraad / Kerkvoogdij met het verzoek om met elkaar over dit onderwerp van gedachten te wisselen. Tot op dit moment heeft dat helaas nog niet geleid tot een concrete afspraak om één en ander te bespreken. Pas nadat een locatie is gevonden en de tijdstippen van de samenkomsten vastgesteld kunnen worden, zullen we voorgangers benaderen voor het leiden van deze samenkomsten. Ook hiervan zullen wij u op de hoogte houden. □

Waarom wij niet mee kunnen gaan in de Protestantse Kerk in Nederland.

1. De fusie van de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken en de Evangelisch Lutherse Kerk betekent opheffing van de Nederlandse Hervormde Kerk. De Hervormde Kerk heeft ondanks alle verval tot op heden een exclusief gereformeerde grondslag. Het zij toegegeven dat een groot deel van de kerk niet leeft bij de belijdenissen die in artikel X van de kerkorde worden genoemd. Maar dat neemt niet weg dat de Hervormde Kerk vanwege haar grondslag een gereformeerde kerk is.
2. De fusie betekent dan ook een historische en confessionele breuk met de kerk van de reformatie: er ontstaat een nieuwe kerk met een nieuwe grondslag. Het is een plurale kerk d.w.z. in de grondslag van de PKN staan opvattingen die in strijd zijn met het bijbels getuigenis en die elkaar tegenspreken (dit betreft o.m. het gezag van de Heilige Schrift, tegenstrijdige opvattingen t.a.v. doop en avondmaal, Gods genadige verkiezing, de ethische consequenties). Deze pluraliteit kunnen wij niet erkennen.

3. De handreiking en het Convenant zijn naar onze overtuiging ontoereikend om toch mee te gaan. Het is een handreiking binnen de gestelde kaders van de nieuwe kerk. Bovendien is vanuit de gereformeerde opvatting over het kerk-zijn altijd gepleit voor bovenplaatselijke Hervormde verbanden (Hervormde Classis en Hervormde Synode). De handreiking sluit dus opheffing van de Hervormde Kerk in en men moet bovenplaatselijk de PKN, haar grondslag en haar kerkorde aanvaarden. Dat betekent dat men dan toch met de geest van de kerkorde van de PKN in zal moeten stemmen.
4. Als gesteld wordt dat de gereformeerde belijdenis ongeschonden meegaat, is de opname van de Leuener Konkordie

het bewijs dat dit niet het geval is. In de Leuener Konkordie wordt immers van verschillende belangrijke onderdelen van de gereformeerde belijdenis verklaard dat ze niet meer van toepassing zijn.

5. Scheiden wij ons met deze opvatting niet af? Dat verwijt verwerpen wij. We beroepen ons daarvoor op de artikelen 7 en 32 van de Ned. Geloofsbelijdenis. Ook het verwijt van scheuren kunnen wij niet accepteren. Het is de kerk die weggaat. Zij heeft een besluit genomen dat naar onze overtuiging ingaat tegen de Schrift en de belijdenis. Aan een dergelijk besluit kunnen wij ons niet conformeren. □

Wel of niet meegaan naar een Protestantse Kerk in Nederland?

Inleiding voorlichtingsavond
Hotel Mercure, Papendrecht
Ds. J.W. van Estrik (Goedereede)
17 februari 2004

INLEIDING

Drie kerken gaan naar het eindstation: Protestantse Kerk in Nederland. Vrijdag 12 december 2003 viel het besluit. Aan de vergadertafel van hervormden en gereformeerden kwamen in 1988 ook de Evangelisch-Luthersen zitten. De vereniging is geheel tegen onze zin in. Hervormd gereformeerde kerkenraden hebben daar nooit een geheim van gemaakt. Protesten en bezwaren hebben helaas niet tot het gewenste resultaat geleid. Binnenkort moet gebeuren wat wordt geschuwd: de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) wordt een feit.

De grote vraag die wij met anderen stellen is: wanneer deze fusie er is, welke weg hebben wij dan kerkelijk te gaan? We horen twee antwoorden. Het ene geeft onder an-

dere het Hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond (GB): 'Je gaat (gewoon, onder protest) mee naar de nieuwe PKN.' Het moderamen van de Synode schrijft dat dát juridisch de enige weg is, er is geen keuzevrijheid waar de vereiste meerderheid tot vereniging van kerken besloten heeft. Het andere antwoord komt uit de mond van het 'Comité tot Behoud van de Hervormde Kerk': 'Je gaat niet mee naar de PKN maar je blijft gewoon Hervormd.' Daarmee ligt tegelijk het probleem op tafel: de antwoorden sluiten elkaar uit, dus ingeval beide antwoorden in een gemeente worden gegeven volgt er onvermijdelijk een breuk. We proberen de moeilijke materie helder te krijgen.

Indeling van de stof:

- *De geschiedenis in het kort*
- *De nieuwe kerkorde*
- *De klemmende vraag: wel of niet meegaan in de PKN*
- *De gevolgen van wel of niet meegaan in de PKN*
- *Het Hervormd appèl en een gebed*